

פרשת פנחס- קנאה ברצון ה'?**במדבר פרק כה פסוק י-יג**

(י) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 (יא) פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֹהֲרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קַנְאַתִּי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאַתִּי:
 (יב) לֹכֵן אָמַר הַנְּבִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם:
 (יג) וְהִיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנֶת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלֵּהֵינוּ וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

במדבר פרק כה פסוק ז

(ז) וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֹהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמַח בְּיָדוֹ:

מזרחי (רא"ם) במדבר פרק כה פסוק ז

ראה המעשה ונזכר ההלכה וכו'. בפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין פב א): "אמר לו פנחס למשה: אחי אבא, לא כך למדתני בירידתך מהר סיני, הבועל ארמית קנאין פוגעין בו. אמר לו: קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרונקא". והוצרכו לומר שראה המעשה ונזכר ההלכה, ולא שיהיה זוכר אותה, מפני מלת "וירא", דהוה ליה למכתב: ויקם פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן מתוך העדה ויקח רומח בידו, מאי "וירא", שראה המעשה ונזכר ההלכה.

אלשיך על במדבר פרק כה פסוק ז

על כן יעצוהו כליותיו לאמר, הנה כל מצוה שאדם עושה מקדש בה האבר שבו נעשית. ועל דרך זה אשר יעשה מצוה כוללת כל גופו ונפשו. האם לא יתקדש כל עצמו עם רוחו גויתו. על כן אמר בלבו, טוב לי אפגע ברשע הזה ואהרגנו, ואשים נפשי בכפי ליהרג על קדוש ה'. נמצא כי גוף ונפש מתקדשים כאחת. ועל ידי שפע קדושה אשר יתקדש גופי ונפשי. כזהב הניתך תוך כור שיתעלה איכותו. כן אתקדש ואהיה כבריה חדשה לשבח, ואהיה ראוי לכהן. וזהו ויקח רמח בידו. והוא שאומרת תורתנו הקדושה ראו נא כח מעשה פנחס. כי דרך עושה מצוה לקדש בה האבר שנעשית בה. אך הנה פנחס קדש כל אבריו על ידי עשות מצוה באבר אחד. וזהו ויקח רמח בידו, כי בידו שהוא אבר אחד לקח כל הרמ"ח אברים לקיחה עצמיית. והוא שעל ידי כן הערה למות נפשו, ועם רוחו גויתו ונתקדש כולו:

אלשיך על במדבר פרק כה פסוק ז

והנה בספר הזהור (ח"ג דף ריז ע"א) אמרו כי כאשר פרחו נשמתו של פנחס מפחד בני שמעון נכנסו בו שתי נשמות של נדב ואביהוא

צידה לדרך במדבר פרק כה פסוק ז

עוד אמרו שם (זהר ח"ג ריז א), שכתוב שני פעמים בן בן, לרמז שפנחס כשנכנס בתוך האהל נקהלו עליו כמה רבבות משבט שמעון וכמעט פרחו נשמתו ממנו, ובאותה שעה שני נשמות של נדב ואביהו שהיו הולכות בלי מקום נתחברו אצלו ונכללה נשמתם שתוכו ואז זכה להיות כהן גדול מה שלא זכה קודם לכן, וזהו פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ממש השיב את חמתי שקנא על אות ברית קדש, מהו בתוכם שנכנס בתוך כמה רבבות מישראל ומסר נפשו למיתה ביניהם, וכי היאך השיב את חמתי, וכתוב (להלן פסוק ט) ויהיו המתים במגפה כ"ד אלף, אלא ח"ו שלא מת אפילו אחד מישראל אלא שבט שמעון כשבאו ערב רב נתערבו בנשים של שבט שמעון ואחר כך נתגירו וילדו בנים, מהם מתו בעגל ומהם במגפה ואחרים שנשארו מתים בכאן, הה"ד ויהיו המתים, אשר מתו לא כתיב אלא המתים מעיקרא, ועל זה כתיב ולא כיליתי את בני ישראל, מכלל שאחרים כלה, וכן השיב את חמתי מעל בני ישראל, מכלל שעל אחרים לא השיב:

תורת משה במדבר פרק כה פסוק ז

והנה אחז"ל (זוהר פנחס רי"ז ע"א) כי יצאה נשמתו ונכנס בו נשמת נדב ואביהו, יראה כי הם חטאו בהורה הלכה בפני רבו (ילקוט שמיני רמז תקכ"ד), ופנחס תקן זה שהורה ג"כ הלכה בפני משה ואלעזר, אך לאפרושי מאיסורא אין חכמה ואין עצה ואין תבונה נגד ה' (כעירובין ס"ג ע"א).

אורות הקודש ג', טהרת מידות הנפש ט"ז

צריך לזקק את מדת הקנאה, כשהיא באה אל גבול הקודש, שתהיה קנאת ד' נקיה. ואם אי אפשר על פי רוב בלא צחצוחים של חולשת בשר ורוח, מכל מקום צריכה הבקורת העצמית לברר את בסיסה העקרי שלא יהיה קנאת איש מרעהו, המביאה רקב עצמות, כי אם קנאת ד', הנותנת לבעליה ברית שלום.